

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
імені В.В. Докучаєва**

Рекомендовано до видання вченою
радою факультету менеджменту та
економіки Харківського
національного аграрного університету
ім. В.В. Докучаєва
(протокол № 9 від 17 квітня 2019 р.)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

**Методичні вказівки
до практичних, семінарських занять
і самостійної роботи здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальностей: 051 «Економіка»
071 «Облік і оподаткування»
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Харків – 2019

Укладач: кандидат економічних наук, доцент Н.І. Шиян

Рецензенти:

кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, підприємництва і організації виробництва Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, **Шовкун Л.В.**

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Національного фармацевтичного університету, **Страпчук С.І.**

Наведено спеціально розроблені навчальні завдання, плани семінарських занять, перелік запитань для здійснення здобувачами самоконтролю за ступенем засвоєння ними теоретичного й методичного матеріалу, тематика завдань для самостійної роботи, а також список рекомендованих джерел.

Розраховано на здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

© Харківський національний
аграрний університет
імені В.В. Докучаєва, 2019

ВСТУП

Дисципліна «Інноваційний розвиток підприємства» спрямована на ознайомлення із загальними закономірностями, принципами, методами, процесами забезпечення інноваційного розвитку економічних систем за умов глобалізації економіки.

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Завдання вивчення дисципліни – вивчення механізмів управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечення результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємств, ефективністю інвестування в інновації; набуття вмінь обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати*:

- сучасні організаційні форми здійснення інноваційної діяльності, її основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників;
- методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національних економік;
- світовий досвід державної підтримки інновацій, методи та моделі їх державного регулювання;
- стратегії виходу підприємств із кризового стану на основі впровадження інновацій;
- інструментарій залучення інвестицій, інновацій та методичні засади оцінювання результативності інвестування;
- імперативи формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні;
- основні технології охорони прав інтелектуальної власності, зокрема стандарти й об'єкти права інтелектуальної власності в Україні.

Вміти:

- обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;
- збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту,

позиціювання інноваційного товару;

- оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощування;

- розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;

- ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту;

- економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства.

1. ТЕМАТИКА І ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1. Інновації і циклічність економічного розвитку

Питання до розгляду:

1. Визначте відмінність понять «новації» та «інновації».
2. Якою є класифікація інновацій? Назвіть її і схарактеризуйте.
3. Адаптуйте існуючу класифікацію інновацій до умов діяльності аграрних підприємств.
4. Як пов'язані життєвий цикл продукту (товару) і інновації. Обґрунтуйте свою точку зору. Адаптуйте дані положення до умов діяльності аграрних підприємств.
5. Яким критеріям повинен відповідати інноваційний тип розвитку економіки? Назвіть їх.
6. Назвіть і схарактеризуйте фази економічного циклу.

Завдання: Побудувати криву життєвого циклу інновацій в сільському господарстві.

Практичне заняття № 2. Ключові поняття інноваційного розвитку

Питання до розгляду:

1. Чинники, які характеризують ступінь інноваційного розвитку підприємства.
2. Назвіть і схарактеризуйте принципи інноваційного розвитку підприємства.
3. Що є об'єктом інноваційної діяльності? Назвіть їх стосовно сільського господарства.
4. В працях яких науковців знайшла відображення теорія циклічних економічних криз? Назвіть їх і схарактеризуйте.
5. В працях яких науковців знайшла відображення теорія довгих хвиль? Назвіть їх і схарактеризуйте.

Практичне заняття № 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

Питання до розгляду:

1. Визначте положення, які формують методологічну основу оцінки інноваційної діяльності підприємства.
2. Визначте і схарактеризуйте рівні ефективності інновацій. Визначте суть методу зворотного розрахунку при визначенні коштів,

спрямованих на впровадження інноваційних розробок.

3. Визначте суть методу розрахунку прибутковості капітальних вкладень, необхідних при визначенні коштів, спрямованих на впровадження інноваційних розробок.

4. Якими є показники, за якими здійснюють оцінку ефективності інноваційних підприємницьких проектів.

5. Визначте суть ефективності інновацій та її ефекти.

Завдання: Розрахункові приклади.

Практичне заняття № 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

Питання до розгляду:

1. Навіть і схарактеризуйте суб'єкти ринкових інновацій, які визначаються з огляду на час залучення до інноваційного процесу.

2. Що визначає особливість діяльності венчурних фірм у порівнянні із підприємствами виробничої сфери?

3. Схарактеризуйте бізнес-інкубатори та центри трансферу технологій із позиції підтримки підприємницьких структур на етапі їх становлення.

4. Назвіть і схарактеризуйте форми трансферу технологій.

5. Якою є роль фундаментальних та прикладних досліджень при отриманні інновацій в аграрній сфері економіки? Обґрунтуйте свою відповідь.

6. Визначте зміст та основні положення понять: ліцензія, ліцензійна угода, ліцензійні платежі.

Практичне заняття № 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері

Питання до розгляду:

1. Визначте суть та характерні ознаки інформатизації суспільства.

2. Визначте та схарактеризуйте поняття «інформаційно-комунікаційні технології».

3. Якими є основні етапи становлення і розвитку інформаційних технологій в суспільстві? Схарактеризуйте їх.

4. Визначте практичні аспекти застосування комунікаційних технологій в зовнішньо-економічних операціях.

Завдання: Захист есе.

Практичне заняття № 6. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

Практичне заняття № 7. Інфраструктура ринку інновацій

Питання до розгляду:

1. Визначте і схарактеризуйте складові інноваційної інфраструктури.
2. Якою є класифікація елементів інноваційної інфраструктури. Схарактеризуйте її.
3. Визначте і схарактеризуйте напрями державного регулювання розвитку інфраструктури інноваційної підприємницької діяльності.

Практичне заняття № 8. Державна підтримка інноваційного підприємництва

Питання до розгляду:

1. Визначте зміст та основні напрями державної інноваційної політики.
2. Визначте і схарактеризуйте типи державної інноваційної політики.
3. Порівняйте основні положення довгострокової і поточної інноваційної політики України.
4. Визначте і схарактеризуйте методи регулювання інновацій.
5. Визначте структуру державних органів, що здійснюють науково-технічну політику в Україні.

Практичне заняття № 9. Національні інноваційні системи

Питання до розгляду:

1. Визначте суть поняття *Національна інноваційна система*.
2. Назвіть і схарактеризуйте складові структури національної інноваційної системи.
3. Визначте ознаки, характерні для становлення і розвитку інноваційних процесів в країнах Європи.
4. Схарактеризуйте ознаки формування інноваційної системи в Японії.
5. Що є характерним для формування інноваційної системи США?

Практичне заняття № 10. Маркетинг інновацій

Питання до розгляду:

1. Дайте визначення терміну інноваційний попит.
2. Дайте визначення терміну інноваційна пропозиція.
3. Визначте і схарактеризуйте фактори, які визначають попит на

новаційну продукцію.

4. Дайте визначення поняттю «конкурентоспроможність підприємства» і «конкурентоспроможність продукції».

5. Якою є класифікація конкурентних переваг нововведень? Назвіть їх і схарактеризуйте.

6. Якими, на вашу думку, є найбільш важливими фактори впливу на формування конкурентоспроможності продукції аграрних підприємств? Визначте їх і схарактеризуйте.

7. За якими, на ваш погляд, показниками можна оцінити конкурентоспроможність товару на ринку інновацій. Обґрунтуйте свою відповідь.

Практичне заняття № 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

Питання до розгляду:

1. Визначте суть та етапи стратегічного планування інноваційної діяльності підприємства.

2. Назвіть і схарактеризуйте види інноваційних стратегій.

3. Якими є основні положення, які характеризують продуктово-тематичне планування інновацій?

4. Схарактеризуйте техніко-економічне планування інноваційної діяльності.

5. Схарактеризуйте основні положення оперативно-календарного планування інноваційної діяльності.

6. Назвіть і схарактеризуйте тини інноваційних стратегій організації.

7. Визначте суть та основні функції поняття «бізнес-модель».

Практичне заняття № 12. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

Практичне заняття № 13. Інноваційний потенціал підприємства

Питання до розгляду:

1. Якими є підходи до визначення поняття «інноваційний потенціал»? Схарактеризуйте їх.

2. Назвіть показники, за якими можна схарактеризувати інноваційний потенціал підприємства.

3. Якою є структура інноваційного потенціалу підприємства? Схарактеризуйте їх.

4. Яке місце в структурі інноваційного потенціалу посідає

інтелектуальний потенціал? Обґрунтуйте свою точку зору.

5. Назвіть і схарактеризуйте існуючі методологічні підходи до оцінки інтелектуальних активів підприємства.

6. Схарактеризуйте механізм формування інноваційного потенціалу підприємства.

Завдання:

Визначити з використанням форм бухгалтерської звітності підприємств величину, склад нематеріальних активів підприємства, оцінити їх величину.

Практичне заняття № 14. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства

Питання до розгляду:

1. Назвіть визначаємі в межах розвитку економік світу технологічні уклади, схарактеризуйте їх.

2. До якого технологічного укладу, на Вашу думку, можна віднести економіку України? Обґрунтуйте свою точку зору.

3. Визначте зміст поняття «технологічна структура економіки».

4. Визначте складові інвестиційного розвитку, схарактеризуйте їх.

5. Якими є джерела інвестиційного забезпечення підприємств аграрної сфери? Назвіть їх і схарактеризуйте.

6. Визначте ключові проблеми інвестиційного забезпечення підприємств аграрної сфери та можливі шляхи їх вирішення.

Практичне заняття № 15. Ризики в інноваційній діяльності та охорона прав інтелектуальної власності

Питання до розгляду:

1. Визначте і схарактеризуйте існуючі види ризиків.

2. Які із визначених видів ризиків, на Вашу думку, пов'язані із інноваційними ризиками? Обґрунтуйте свою точку зору.

3. Визначте і схарактеризуйте межі ризику для суб'єкта господарювання.

4. Яким чином можна запобігти виникненню негативних наслідків ризику? Обґрунтуйте свою точку зору.

5. Визначте основні функції і завдання Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

6. Якими є основні положення Договору про патентну кооперацію?

7. Які відомі Вам Міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності? Які із них стосуються аграрної сфери економіки?

8. Якими є основні нормативні акти України у сфері захисту прав інтелектуальної власності в країні? Назвіть і схарактеризуйте їх.

9. Якою є система органів захисту прав інтелектуальної власності в Україні? Визначте її складові елементи.

Практичне заняття № 16. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

2. ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВНИХ МОДУЛЬНО- КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

1. Інновації, новації: суть, відмінності
2. Класифікація інновацій, їх характеристика
3. Життєвий цикл інновацій, його етапи
4. Інноваційний тип розвитку підприємства, його ознаки
5. Економічний цикл, його фази
6. Ознаки економічних циклів, їх характеристика
7. Інноваційний розвиток підприємства: суть, показники
8. Принципи інноваційного розвитку підприємства, їх характеристика
9. Об'єкти інноваційної діяльності, їх характеристика
10. Інноваційні теорії економічного розвитку, їх характеристика
11. Цілі реалізації інноваційних проектів, їх характеристика
12. Рівні ефективності інновацій, їх характеристика
13. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням методу зворотнього розрахунку
14. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням методу розрахунку прибутковості капітальних вкладень
15. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням зведених витрат з урахуванням зміни вартості грошей у часі
16. Експлеренти, патієнти, комутанти, віоленти в інноваційному процесі, їх характеристика
17. Венчурні фірми, як суб'єкти інноваційної діяльності
18. Бізнес-інкубатори, як суб'єкти інноваційної діяльності
19. Центри трансферу технологій, як суб'єкти інноваційної діяльності
20. Форми здійснення трансферу технологій, їх характеристика
21. Регіональні науково-технологічні парки, як суб'єкти інноваційної діяльності
22. Технопарки, як суб'єкти інноваційної діяльності

23. Технополіси, як суб'єкти інноваційної діяльності
24. Науково-технічні альянси, як форма міжнародної науково-технічної кооперації
25. Форми розробки і реалізації інновацій, їх характеристика
26. Наукові відкриття, винаходи, патенти, їх характеристика
27. Інформаційне суспільство, його ознаки
28. Інформаційно комунікаційні технології, їх значення в інформаційному суспільстві
29. Етапи становлення і розвитку інформаційних технологій
30. Способи некомерційної передачі технологій, їх характеристика
31. Способи комерційної передачі технологій, їх характеристика
32. Форми міжнародної передачі технологій, їх характеристика

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

1. Інноваційна інфраструктура, її структура
2. Інституційні механізми інноваційних процесів, їх характеристика
3. Проблеми формування інституційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні, їх характеристика
4. Напрями державного регулювання розвитку інфраструктури інноваційної діяльності України, їх характеристика
5. Державна інноваційна політика, її основні положення
6. Інноваційна політика технологічного поштовху, її характеристика
7. Інноваційна політика «ринкової орієнтації», її характеристика
8. Інноваційна політика «соціальної орієнтації», її характеристика
9. Інноваційна політика, націлена на зміни економічної структури господарського механізму, її характеристика
10. Завдання державної інноваційної політики, її характеристика
11. Довгострокова інноваційна політика, її основні положення
12. Поточна інноваційна політика, її характеристика
13. Методи активізації інноваційної діяльності, їх характеристика
14. Система державного регулювання інновацій в Україні, характеристика її складових
15. Особливості підтримки інноваційного розвитку в країнах світу

16. Державне патентне відомство України, мета створення, напрямки його діяльності
17. Національна інноваційна система: суть, складові елементи
18. Напрямки формування національної інноваційної системи, їх характеристика
19. Характерні риси інноваційних систем країн Європи
20. Інноваційна пропозиція: суть, фактори впливу
21. Інноваційний попит: суть, фактори впливу
22. Способи визначення попиту на інноваційну продукцію, їх характеристика
23. Економічні, технічні, ринкові фактори та їх вплив на формування попиту на інноваційну продукцію
24. Класифікація конкурентних переваг нововведень
25. Фактори формування конкурентних переваг нововведень, їх характеристика
26. Підходи до оцінки конкурентоспроможності об'єкта на ринку інновацій, їх характеристика
27. Стратегія: суть, етапи розробки, реалізації
28. Види інноваційних стратегій, їх характеристика
29. Інноваційна політика, принципи її формування
30. Форми реалізації інновацій, їх характеристика

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

1. Інноваційний потенціал підприємства: суть, структура
2. Складові інноваційного потенціалу підприємства, їх характеристика
3. Інтелектуальний потенціал, його складові
4. Методологічні підходи оцінки інтелектуальних активів, їх характеристика
5. Склад та структура внутрішньої підсистеми формування інноваційного потенціалу підприємства
6. Періодизація технологічних укладів, її характеристика
7. Ризики в інноваційній сфері, їх характеристика
8. Зовнішні чинники ризиків, їх характеристика
9. Наслідки ризиків, їх характеристика
10. Межі ризику, їх характеристика
11. Методи оцінки ризику, їх характеристика
12. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її характеристика
13. Договір про патентну кооперацію, його характеристика

3.САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Одним із елементів самостійної роботи студентів є підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання. Ця форма роботи є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента, що використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. Формою ІНДЗ з дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» є підготовка Ессе.

Ессе від французького «*essai*», англ. «*essay*», «*assay*» – спроба, проба, нарис; від латинського «*exagium*» – зважування. Творцем жанру ессе вважається М.Монтень («Досвіди», 1580 р.). Це прозовий твір – міркування невеликого обсягу з вільною композицією. Жанр критики і публіцистики, вільне трактування якої-небудь проблеми. Ессе виражає індивідуальні враження та міркування з конкретного приводу чи питання і не претендує на визначальну або вичерпну трактування предмета. Як правило, ессе припускає нове, суб'єктивно забарвлене слово про що-небудь і може мати філософський, історико-біографічний, публіцистичний, літературно-критичний, науково-популярний характер.

Ессе студента – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована студентом, але обов'язково повинна бути погоджена з викладачем). Мета ессе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового викладу власних думок. Писати ессе надзвичайно корисно, оскільки це дозволяє автору навчитися чітко й грамотно формулювати думки.

Ессе повинне містити:

- чіткий виклад суті поставленої проблеми; включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни;
- висновки, що узагальнюють авторську позицію щодо поставленої проблеми.

Структура *Ессе*.

Титульний аркуш

Вступ – суть і обґрунтування вибору даної теми, складається з ряду компонентів, пов'язаних логічно і стилістично. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на які ви

збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на наступні питання: «Чи треба давати визначення термінам, що пролунали в темі ессе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є важливою в даний момент?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування по темі?», «Чи можу я розділити тему на трохи більше дрібних підтем?».

Основна частина - теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Дана частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій з цього питання. У цьому полягає основний зміст ессе й це являє собою головну складність. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані або строги міркування) пропоновану аргументацію/аналіз. Там, де це необхідно, в якості аналітичного інструменту можна використовувати графіки, діаграми і таблиці. Залежно від поставленого питання аналіз проводиться на основі наступних категорій: причина – наслідок, загальне – особливе, форма – зміст, частина – ціле, сталість – змінність.

Висновок – узагальнення й аргументовані висновки по темі з вказівкою області її застосування і т.д. Підсумовує ессе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Методи, рекомендовані для складання висновку: повторення, ілюстрація, цитування, вражаюче твердження. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює ессе елемент, як вказівка на застосування дослідження, не виключаючи взаємозв'язку з іншими проблемами.

Література.

Тематика Ессе

1. Валив глобалізації на інноваційний розвиток
2. Циклічність як форма економічного розвитку
3. Теорія циклічних економічних криз в працях Михайла Туган-Барановського
4. Інновації в працях С. де Вольфа
5. Теорія економічного розвитку Й. Шумпетера
6. Інновації в працях Саймона Кузнеця
7. Поступальний розвиток економіки в працях Герхарда Менша
8. Схожі і відмінні риси патентування в Україні і країнах Європи

9. Методологія проведення патентних досліджень під час створення та освоєння нової техніки і технології
10. Практика діяльності венчурних підприємств в Україні
11. Практичні аспекти використання науково-технічних та інформаційних комунікацій в підприємствах аграрної сфери
12. Інформаційні системи в менеджменті аграрних підприємств
13. Функції елементів інноваційної інфраструктури
14. Схарактеризуйте функції, права і повноваження органів державної влади з формування і реалізації інноваційної політики в Україні
15. Інноваційний потенціал підприємства: оцінка та моніторинг
16. Місце інтелектуального потенціалу в інноваційному потенціалі підприємства
17. Оцінка нематеріальних активів підприємства відповідно до Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»
18. Схарактеризуйте технопарк «Силіконова долина» (США)
19. Технологічний уклад України

4. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Інновації, новації: суть, відмінності
2. Класифікація інновацій, їх характеристика
3. Життєвий цикл інновацій, його етапи
4. Інноваційний тип розвитку підприємства, його ознаки
5. Економічний цикл, його фази
6. Ознаки економічних циклів, їх характеристика
7. Інноваційний розвиток підприємства: суть, показники
8. Принципи інноваційного розвитку підприємства, їх характеристика
9. Об'єкти інноваційної діяльності, їх характеристика
10. Інноваційні теорії економічного розвитку, їх характеристика
11. Цілі реалізації інноваційних проектів, їх характеристика
12. Рівні ефективності інновацій, їх характеристика
13. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням методу зворотнього розрахунку
14. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням методики розрахунку прибутковості капітальних вкладень

15. Обґрунтування інноваційного проекту з використанням зведених витрат з урахуванням зміни вартості грошей у часі
16. Експлеренти, патієнти, комутанти, віоленти в інноваційному процесі, їх характеристика
17. Венчурні фірми, як суб'єкти інноваційної діяльності
18. Бізнес-інкубатори, як суб'єкти інноваційної діяльності
19. Центри трансферту технологій, як суб'єкти інноваційної діяльності
20. Форми здійснення трансферу технологій, їх характеристика
21. Регіональні науково-технологічні парки, як суб'єкти інноваційної діяльності
22. Технопарки, як суб'єкти інноваційної діяльності
23. Технополіси, як суб'єкти інноваційної діяльності
24. Науково-технічні альянси, як форма міжнародної науково-технічної кооперації
25. Форми розробки і реалізації інновацій, їх характеристика
26. Наукові відкриття, винаходи, патенти, їх характеристика
27. Інформаційне суспільство, його ознаки
28. Інформаційно-комунікаційні технології, їх значення в інформаційному суспільстві
29. Етапи становлення і розвитку інформаційних технологій
30. Способи некомерційної передачі технології, їх характеристика
31. Способи комерційної передачі технології, їх характеристика
32. Форми міжнародної передачі технологій, їх характеристика
33. Інноваційна інфраструктура, її структура
34. Інституційні механізми інноваційних процесів, їх характеристика
35. Проблеми формування інституційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні, їх характеристика
36. Напрями державного регулювання розвитку інфраструктури інноваційної діяльності України, їх характеристика
37. Державна інноваційна політика, її основні положення
38. Інноваційна політика технологічного поштовху, її характеристика
39. Інноваційна політика «ринкової орієнтації», її характеристика
40. Інноваційна політика «соціальної орієнтації», її характеристика
41. Інноваційна політика, націлена на зміни економічної

структури господарського механізму, її характеристика

42. Завдання державної інноваційної політики, їх характеристика

43. Довгострокова інноваційна політика, її основні положення

44. Поточна інноваційна політика, її характеристика

45. Методи активізації інноваційної діяльності, їх характеристика

46. Система державного регулювання інновацій в Україні, характеристика її складових

47. Особливості підтримки інноваційного розвитку в країнах світу

48. Державне патентне відомство України, мета створення, напрямки його діяльності

49. Національна інноваційна система: суть, складові елементи

50. Напрямки формування національної інноваційної системи, їх характеристика

51. Інноваційна пропозиція: суть, фактори впливу

52. Інноваційний попит: суть, фактори впливу

53. Способи визначення попиту на інноваційну продукцію, їх характеристика

54. Економічні, технічні, ринкові фактори та їх вплив на формування попиту на інноваційну продукцію

55. Класифікація конкурентних переваг нововведень

56. Фактори формування конкурентних переваг нововведень, їх характеристика

57. Підходи до оцінки конкурентоспроможності об'єкта на ринку інновацій, їх характеристика

58. Стратегія: суть, етапи розробки, реалізації

59. Види інноваційних стратегій, їх характеристика

60. Інноваційна політика, принципи її формування

61. Продуктово-тематичне планування інновацій, його характеристика

62. Техніко-економічне планування інноваційної діяльності, його характеристика

63. Оперативно-календарне планування інноваційної діяльності, його характеристика

64. Форми реалізації інновацій, їх характеристика

65. Інноваційний потенціал підприємства: суть, структура

66. Складові інноваційного потенціалу підприємства, їх характеристика

67. Інтелектуальний потенціал, його складові

68. Методологічні підходи оцінки інтелектуальних активів, їх характеристика
69. Періодизація технологічних укладів, її характеристика
70. Ризики в інноваційній сфері, їх характеристика
71. Зовнішні чинники ризиків, їх характеристика
72. Наслідки ризиків, їх характеристика
73. Межі ризику, їх характеристика
74. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її характеристика
75. Національна система охорони інтелектуальної власності

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Атіка, 2002. 368 с.
2. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2005. 442 с.
3. Бубенко П.Т., Владимірова М.С. Інноваційний розвиток підприємства: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 138 с.
4. Дерманська Л.В. Теоретичні засади формування концепції інноваційного розвитку підприємств. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/10864>
5. Довбенко В.І. Вибір напрямів інноваційного розвитку підприємств за умов змін стану ринку. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11401/1/43.pdf>
6. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. Економіка і організація інноваційної діяльності: підручник. Київ: Професіонал, 2004.
7. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2007. 456 с.
8. Аньшина В.М., Дагаєва А.А., Инновационный менеджмент: Концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития: учеб. пособие. Москва: Дело, 2007. 584 с.
9. Йохна М.В., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Київ: Академія, 2005.
10. Історія економічних теорій: підручник / [О.Ю. Амосов, В.О. Сивоконь, В.Л. Міненко та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф.

О.Ю. Амосова, канд. екон. наук, доц. В.О. Сивоконя. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. 448 с.

11. Мельник А.Ф. Макроекономіка та макроекономічна політика: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 699 с.

12. Мельникова В.І., Клімова Н.І. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: ВД "Професіонал", 2004. 394 с.

13. Менеджмент та маркетинг інновацій: монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. Суми: ТД «Папірус», 2010. 624 с.

14. Микитюк П.П., Крисько Ж.Л., Овсянюк-Бердадіна О.Ф. та ін. Інноваційний розвиток підприємства. навч. посіб. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.

15. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Екон. думка, 2006. 295 с.

16. Мягкова О.В. Закордонний досвід державного регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності. *Сучасні питання економіки і права*. 2012. № 2 – С. 1-13. URL: file:///C:/Users/Asus/Downloads/Sper_2012_2_3.pdf

17. Національна економіка: підручник / за ред. П.В. Круша. Київ: Каравела, 2008. 416 с.

19. Перес К. Технологические революции и финансовый капитал. Динамика пузырей и периодов процветания / Карлота Перес; пер. с англ. Ф.В. Маевского. Москва: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2011. 232 с.

20. Петров В.Н. Информационные системы. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 686 с.

21. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством. Харків: Основа, 1999. 620 с.

22. Прогноз и моделирование кризисов и мировой динамики / отв. ред.: А.А. Асаев, А.В. Каротаев, Г.Г. Малинецкий. Москва: Изд-во ЛКИ, 2010. 352 с.

23. Сивоконь В.О. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2017. 464 с.

24. Ченг Ф. Ли, Джозеф И. Финнерти. Финансы корпораций: теория, методы и практика. Москва, Инфра-М, 2000. 686 с.

25. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Исследования предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры / пер. с нем. Москва: Прогресс, 1982.

Допоміжна

1. Волошин В.І., Шехлович А.М. Інституційні механізми та інструменти управління інноваційною безпекою України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 122 (ч. 1). С. 109–116.
2. Гунчак Н.В. Ефективність системи державного регулювання інтелектуалізації економіки України. *Наук. Вісн. НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.1. С. 237-242. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvnltu_2013_23.1_39.pdf.
3. Карамушко Н.А. Фактори впливу на науково-технічний й інноваційний розвиток підприємств АПК. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Cher/2011_1/Karamushko.pdf
4. Куджа Т. Оцінка інноваційного розвитку промислового підприємства. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua>
5. Маслак О.І., Квятковська Л.А. Система показників оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2010. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=298>.
6. Український венчурний портал. URL: <http://www.ventu.org>.
7. Шпикуляк О.Г. Інтелектуальний та людський капітал як детермінанти інноваційного розвитку економіки: інституціональний аспект. *Інноваційна економіка*. 2011. № 3. С. 3–9.

Законодавчі документи

1. Конституція України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 22.03.2019 р.).
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47. ст. 646 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення 22.03.2019 р.).
3. Про інноваційну діяльність: Закон України. URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-innovatsiynu-diyalnist-2002-1025.html>. (дата звернення: 17.12.2018).
4. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19-20.

ст. 166 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>. (дата звернення 22.03.2019 р.).

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	3
1. Тематика і плани практичних і семінарських занять	5
2. Питання до змістовних модульно-контрольних робіт	10
3. Самостійна робота студентів	13
4. Питання до іспиту	15
Список рекомендованих джерел	18